

Tisztelgés Ligeti előtt

Koncert

Az UMZE Kamaraegyüttes és az Amadinda Ütőegyüttes közös koncertje, Művészetek Palotája

Fazekas Gergely

Mintha Budapest megértette volna, felelősséggel tartozik azért, hogy a nemzetközi kortárs zenei élet egyik szellemi nagyhatalmának fővárosa lehet. Az intézményesülés útjára lépő, Rácz Zoltán vezette UMZE Kamaraegyüttes május 27-én kizárólag Ligeti György műveiből összeállított hangversennyel tisztelgett a 20. század második felének egyik legjelentősebb zeneszerzője előtt: Ligeti tegnap volt 83 éves. A szervezők úgy érezték, Nobel-díjas írónk közreműködésére is szükség van az esemény súlyának érzékeltetésére, Kertész Imre videofelvételről levetített, meglehetősen semmitmondó szavai azonban inkább elvettek az este élményéből, semmint hozzátettek volna.

Két ensemble-darab szerepelt a műsor első felében, az 1970-ben befejezett, 13 hangszerre írt Kamarakonzert és az 1992-ben bemutatott nagyszabású Hegedűverseny Keller András lehengerlő intenzitású szólójával. Különös, hogy bár a két művet több mint húsz év választja el egymástól, s Ligeti mindig hű volt az eredetiség esztétikatörténeti értelemben kevésbé eredeti elvéhez, egymás mellett a két darab mégis inkább a kapcsolódási pontokról szólt, semmint a különbségekről. Arról, hogy milyen mértékig „kaleidoszkóp-zene” mindkettő: hogy az egymásra helyezett különböző tempók, a káoszba forduló szigorú zenei rendezettség, a Hegedűversenyben a természetes felhan-

gok varázslatos színei, az érzelmesség csábítása és az ezt lelezni próbáló irónia miként keveredik Ligeti zeneszerzői kaleidoszkópjában utánozhatatlanul egyéni zenei világgá. Lenyűgöző otthonossággal mozog ebben a világban az UMZE kamaraegyüttes, Rácz Zoltán világosan és rendkívüli precizitással irányít, és a hallgatóban fel sem merül, hogy a szerző nemcsak a szólistától, de a zenekar tagjaitól is a lehetetlent kívánja.

A koncert második részét Csalog Gábor kezdte: Ligeti háromfüzetnyi etűdsorozatából kétszer három tételt válogatott össze. Közismert, hogy alig van a világon néhány zongorista, aki meg tudja közelíteni ezeket a műveket, és bár újra és újra lenyűgöz, ahogyan Ligeti eljut egyes tételekben az eljátszhatóság határáig, olykor azon is túl, Csalog bárhová képes követni. A koncert utolsó száma az Amadinda négy ütőseire és Károlyi Katalinra írott Weöres-ciklus volt, Ligeti utolsó befejezett műve, a Síppal, dobbal, nádi hegedűvel (2000). A mű cím-

Ligeti mindig hű volt az eredetiség esztétikatörténeti értelemben kevésbé eredeti elvéhez.

zetteinek interpretációjában elhangzott darab egyedülálló csoda: elengedettsége, utánozhatatlan humora, gyermeki naivitásának átélhetetlen mélysége, az áttetszően világos zenei anyag igényelte hallatlan virtuozitás leírhatatlan szavakkal. A produkcióról pedig talán elég annyi, hogy Károlyi Katalin a mű előadása során az Amadinda ötödik tagjává vált.